

Daina Opolskaitė

DE VERDWIJNING VAN
EDWIN
KRAT

Vertaald door Rita Schrama

2026

INHOUD

- 1 – **BEATRICE** *De kunst van kleine stapjes* 7
- 2 – **JONAS** *Echt, serieus?* 15
- 3 – **JOVITA** *Gebroken porselein* 23
- 4 – **MARTIN** *Muziek van de populieren* 31
- 5 – **SIMONE** *Stadspark* 39
- 6 – **CHRISTIAN** *Het Zuid-Amerika project* 46
- 7 – **DAPHNE** *Als iemand verdwijnt, moet je hem gaan zoeken*
54
- 8 – **LAURA** *De vrouw met de lange jas* 61
- 9 – **GUSTA** *Onverwachte kennismaking* 68
- 10 – **LIA** *Schoonheid zal de wereld redden!* 73
- 11 – **ALWIN** *Schelp* 81
- 12 – **PATRICIA** *De dag van hamster Theodorus* 85
- 13 – **OSCAR** *Sneakers* 95
- 14 – **LUCAS** *Rat* 104
- 15 – **MILA** *Het verhaal van Wouter* 111
- 16 – **HUGO** *Als de kalveren op het ijs dansen* 123
- 17 – **EMILIA** *Blauwe klokjesbloem* 132
- 18 – **LAURENCE** *Thuisbioscoop* 143
- 19 – **GRETA** *Iemand die ik niet kan vergeten* 145
- 20 – **DAVE** *Ik ben onschuldig* 152
- 21 – **MATHILDE** *‘Vissen, vissen’* 153
- 22 – **EDWIN KRAT** *Het Grote Spel* 163

I - BEATRICE

De kunst van kleine stapjes

Vanochtend viel de eerste sneeuw en daarom geloofde ik dat het een bijzondere dag zou worden. Eigenlijk voelde ik het. Maar je weet het nooit!

Mijn vader bracht me naar school. De laatste tijd doet hij dat meestal: hij wil namelijk dat mama rust neemt. Ze is zwanger en binnenkort krijg ik een broertje. Ik weet het, we weten het allemaal. Papa is heel gelukkig en daarom kan hij alles aan. 'Hup-hup en klaar,' zegt hij. Het was vroeg en nog donker toen we vertrokken, maar de weg was wit en de sneeuw kraakte gezellig onder de autowielen. Zoals altijd luisterden we tijdens het rijden naar muziek en het ochtendnieuws op onze favoriete radiozender. Papa neuriede af en toe en trommelde speels met zijn vingers op het stuur. Ik luisterde naar zijn geneurie en glimlachte stiekem, want ik voelde me rustig en gelukkig. Ik voelde me echt heel gelukkig, terwijl ik gisteravond nog vreselijk moest huilen. Ik hilde omdat ik niet wist wat ik moest doen, maar toen ik een besluit had genomen kreeg ik rust.

Zo zie je dat geluk stil en onverwachts komt, op zijn tenen binnensluispt en je hart zachtjes aanraakt. De kunst van kleine stapjes! Dat voel je als je de eerste sneeuw ziet of als je je vader hoort neuriën. Dan begrijp je dat geluk in de kleine dingen zit.

Ik keek door het autoraam het donker in en ik dacht aan die luchtmachtpiloot, de schrijver van *De Kleine Prins*. Onze lerares heeft veel over hem verteld en ze liet zijn foto zien. In uniform en met zijn helm op zat hij in zijn vliegtuig. Hij kwam niet terug van zijn laatste vlucht. Zijn vliegtuig is neergestort en niemand weet waar. Ik moest denken aan zijn woorden dat we allemaal vriendschap nodig hebben. Hij noemde vriendschap het mooiste, moeilijkste en het meest risicovolle cadeau dat je in je leven kunt krijgen. ‘God, help me om daar klaar voor te zijn,’ zei hij. ‘Leer me de kunst van kleine stapjes.’

Klaar zijn. Wat betekent klaar zijn voor vriendschap? Vrienden maken is toch heel makkelijk! Als je maar wil kun je veel vrienden hebben. Ik las zijn woorden, die paar zinnen, en toen nog een keer en nog een keer. Ze waren prachtig, maar toch levenloos. Ze klonken na in mijn oren als glazen belletjes en ze hielden me nog lang bezig. Ik leed, omdat ik niet begreep wat ze betekenden. Gisteren klonken ze nog zo vreemd. Ik hoorde dat vervelende tingelingeling voordat ik in slaap viel. En nu, in de donkere ochtend onderweg naar school, begreep ik opeens de betekenis ervan. Het koude geluid brak en hun ziel kwam vrij. Wat is er de afgelopen nacht gebeurd? Ben ik gegroeid? Ben ik zo

gegroeid dat de woorden zich hebben geopend? Hebben woorden een ziel, net als mensen, en kun je tegen ze praten?

Ik was bang dat papa opeens zou stoppen met neuriën en mij iets flauws zou vragen, alsof hij me wilde opvrolijken. Soms doet hij dat om me op te beuren, maar daar had ik nu geen zin in. Ik genoot van de rit en keek in stilte naar de fluweelzachte duisternis. Zij streelde mijn ogen en mijn gedachten werden heel helder. Ze veranderden in een machtige stem die me feliciteerde met mijn moeilijke beslissing en me aanmoedigde om door te zetten. 'Voor vriendschap neem je soms risico's, soms dwingt ze je tot iets, maar je hebt de juiste beslissing genomen, Beatrice, de juiste! Twijfel geen moment en doe wat je besloten hebt, want je kunt niet anders. Er is geen weg terug, dus vooruit!'

'Weet je al wat je gaat doen?' vroeg mijn vader opeens, alsof hij mijn gedachten kon horen en ik kromp ineen.

Ik kromp in elkaar niet vanwege zijn vraag, maar omdat hij voordat ik kon antwoorden het stuur plotseling vastgreep en de auto met een scherpe slinger midden op de weg terechtkwam. Ik slaakte een kreetje. Een wolk opgewaarde sneeuwvlokken daalde neer op de voorruit.

'Verrek!'

In de achteruitkijkspiegel zag ik het gezicht van mijn vader plotseling veranderen. Het verstijfde als een masker, zijn ogen werden donkerder en leken weg te zakken onder zijn gefronste wenkbrauwen.

Wat was er aan de hand? Op de weg, niet meer dan tien

stappen verderop, stond een groepje mensen. Onze koplampen verlichtten fel hun sloom bewegende silhouetten. Het waren er eigenlijk maar drie of vier. Een zilverkleurige auto die ik niet kende, onhandig op zijn zij gekanteld, glansde in de greppel. Mijn vader stopte naast de berm en stapte uit. Ik zag hem naar de mensen toe lopen. Ik hoorde hem praten en hulp aanbieden. Toen hij hoorde dat er niets ernstigs was gebeurd en dat hulp onderweg was, kwam hij terug. Hij was veel kalmer en vrolijker.

‘De eerste sneeuw, en dan gebeurt zoiets.’ Hij slaakte een zucht van opluchting en klopte zijn handschoenen af. ‘Er is altijd een eerste keer.’

‘Er is altijd de eerste keer, idioot!’ Die woorden schoten als een bliksem door mijn hoofd. Die woorden! Gisteren, net na de Engelse les, spuugde Dave ze uit en gooide meteen zijn zware rugzak op de smalle schouders van Edwin. De zoveelste aanval – dit doet hij al bijna drie maanden – vanaf het moment dat Edwin in onze klas kwam. Dat was in september en nu is het al december. Sindsdien was het een vervelende gewoonte geworden.

Edwin is net zo oud als wij, maar hij ging pas het afgelopen najaar voor het eerst naar school. Hij heeft cerebrale parese, een aandoening waardoor de hersenen de spieren minder goed aansturen. Hij zat vroeger in een rolstoel en daarom kreeg hij thuis les. Ik begrijp niet hoe hij zo kon leven. Langzaam was het hem gelukt om zelfstandig op zijn benen te staan en daarna besloten ze dat hij naar school kon gaan. Zo kwam hij meteen in het tweede jaar van de

middelbare school terecht. Toch is niet alles even makkelijk, want elke dag betekent voor hem een flinke uitdaging.

Zijn benen zijn mager en krom. Hij beweegt moeizaam en loopt vreemd, alsof zijn benen doormidden zijn gebroken. Zijn hele lijf draait mee als hij zijn onderlichaam meesleept. Met de grootste moeite strompelt hij van de ene plek naar de andere. Ik snap echt niet hoe hij überhaupt kan lopen, want zijn hele lichaam lijkt verkrampd. Hij doet er drie keer zo lang over om van het ene lokaal naar het andere te komen. En als hij de trap moet nemen naar een andere verdieping is hij wel tien minuten onderweg! Met een grote rugzak vol boeken is het nog zwaarder. Hij is daarna vast doodmoe, want als hij er eindelijk is en alle bankjes zijn bezet, zakt hij meteen op de vloer neer. Zo blijft hij zitten totdat de bel gaat. Toch denk ik dat hij heel graag naar school wil en dat die wens heel, heel sterk is. Hoe zou je anders zo'n dagelijkse worsteling kunnen volhouden? Ik weet echt niet of ik het zou kunnen!

Al vanaf het begin gedroeg Dave zich vreselijk. Je zou kunnen zeggen dat hij Edwin als pispaaftje had uitgekozen. Toen ik gisteravond in bed lag dacht ik na over waarom dit gebeurde. Ik weet niet waarom, maar ik moest aan vogels denken. Vaak gooien sterkere jongen de zwakkere uit het nest, waarna die doodgaan, want ze waren toch al kansloos. Zieke en zwakke dieren vallen vaak ten prooi aan roofdieren. Op school hadden ze ons verteld dat dit natuurlijke selectie is. Dat de wetten van de natuur zo werken. Een mens is toch ook een onderdeel van de natuur?

Of is er iets wat ons anders maakt dan dieren? Iets wat een mens tot mens maakt? Ik moest weer aan Dave denken. Hij is gezond en sterk, en daar is hij heel trots op. Misschien valt hij juist daarom als een bezetene Edwin aan, want die is zwak en ziek. Hij gooit zijn rugzak op Edwins rug en beveelt hem die te dragen. Edwin ziet er dan heel zielig uit, maar hij sleept het zware ding geduldig mee, zonder te mopperen. Hij kan niet tegen Dave op; daarvoor heeft hij niet genoeg spierballen. Dat is zo erg en oneerlijk!

Ik had mijn kussen vastgepakt. Oneerlijk? Zeg je nou ‘oneerlijk’? Je vindt het verschrikkelijk, maar heb je er iets van gezegd? Heb je er iets aan gedaan, zodat dit zou stoppen en je je niet de ogen uit je hoofd hoefde te schamen? Heb je een vinger uitgestoken om te voorkomen wat gisteren is gebeurd? Geef antwoord, Beatrice!

Ik ben klassenvertegenwoordiger en ik weet dat ik al eerder iets had moeten doen, maar ik wist niet wat. Daarom schaam ik me. Ik schaam me nog meer voor wat er gisteren is gebeurd in de hal op de eerste verdieping. Ik zag het met eigen ogen. Ik vond het zo erg, ik wilde huilen en toch deed ik niets. Ik stond erbij en keek ernaar, net als de anderen. Iedereen keek ernaar.

Toen ik thuiskwam voelde ik me vreselijk, machteloos. Ik sloot me op in mijn kamer en ik kon niet eens mijn huiswerk maken. Ik lag languit op mijn bed en staarde naar het plafond. Tegen de avond kreeg ik hoofdpijn. Ik vroeg aan mama om een of ander medicijn. Mijn moeder legde bezorgd haar hand op mijn voorhoofd. ‘Wil je morgen thuis-

blijven? Het is vast niet erg om één schooldag te missen.' Ze voegde er nog verbaasd aan toe dat ik er echt ziek uitzag. Dat ik niet op Beatrice leek, haar eigen kind; ze herkende me amper. Toen ze dit zei kon ik me niet meer inhouden. Ik barstte in tranen uit en hilde zoals ik in tien jaar niet had gehuild. Misschien had ik nog nooit in mijn leven zo gehuild. Mijn moeder keek verdrietig en serieus naar me. Toen ik eindelijk gekalmeerd was vroeg ze wat er was gebeurd. Met een brekende stem deed ik mijn best alles van begin tot eind te vertellen en de zware last van mijn schouders af te laten glijden.

'Waarom heb je zo lang niets gezegd?' vroeg mijn moeder.

'Dat weet ik niet,' bekende ik.

'We moeten Edwin helpen, want zo kan het niet. Iemand moet hem helpen.'

'Maar ik weet niet hoe, mama...'

'Jullie zijn geen kinderen meer, maar ook nog niet volwassen. Misschien is het voor jullie lastig om te accepteren, maar soms kunnen volwassenen helpen.'

'Maar, mama...' Ik bleef snikken.

'Het is heel fijn om sterker, knapper of stoerder te zijn dan een ander,' ging mama rustig verder. 'Maar niet iedereen heeft zoveel geluk. Daarom moet je soms bepaalde besluiten nemen, zelfs heel moeilijke. Iemand moet het doen namelijk.'

'Niemand wil zich ermee bemoeien.'

'Nee, natuurlijk niet! Sluit je ogen, stop je oren dicht en luister niet naar je hart!'